กระบวนการสร้างสรรค์และสื่อความหมายผลงานจิตรกรรม ชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง”

The creative process and meaning of the painting series “Poetry from the Fields”.

สุริยะ ฉายะเจริญ *
Suriya Chayacharoen *

วันที่รับบทความ 31 กรกฎาคม 2566
วันที่แก้ไขบทความ 26 กันยายน 2566
วันที่ตอบรับบทความ 11 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม เรียบเรียง วิเคราะห์ และอธิบายถึงที่มา แรงบันดาลใจ แนวความคิด กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนามธรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” ในเชิงคุณค่าทางสุนทรียภาพและการสื่อความหมาย ซึ่งผลจากการสร้างสรรค์ พบว่า จิตรกรรมนามธรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เป็นการสร้างสรรค์เชิงระบบด้วยแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์จากการเฝ้าสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ สู่การวิเคราะห์เป็นแนวความคิดการสร้างสรรค์ในเชิงเปรียบเปรยระหว่างกวีนิพนธ์กับการจัดวางทัศนธาตุ อันนำมาสู่รูปแบบผลงานจิตรกรรมนามธรรมที่สื่อความหมายแฝงเชิงอัตวิสัย โดยทั้งหมดมีกระบวนการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ซึ่งผลงานที่สำเร็จได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิให้เผยแพร่ในนิทรรศการศิลปะนานาชาติทั้งในรูปแบบการจัดแสดงในสถานที่จริงและในรูปแบบสื่อเสมือนจริง

คำสำคัญ : กระบวนการสร้างสรรค์/ การสื่อความหมาย/ จิตรกรรม

* สาขาวิชาการจัดการศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
* Fine and Applied Arts Management, Faculty of Fine and Applied Arts, Bangkokthonburi University
E-mail : jumpsuri@gmail.com

Abstract

This article aims to collect, compile, analyze and explain the origin, inspiration, concept, and creative process of a series of abstract paintings. “Poetry from the Fields” in terms of aesthetic value and meaning. The result of the creation found that the abstract painting series “Poetry from the Fields” is a systematic creation inspired by observing natural phenomena. To analyses as a creative idea in a metaphorical way between poetry and visual elements. Which leads to a form of abstract painting that conveys a subjective connotation all of them have a systematic creative process. The finished works are considered by experts to be published in international art exhibitions both in the form of on-site display and in virtual media.

Keywords: Creative Process, Interpretation, Painting

บทนำ

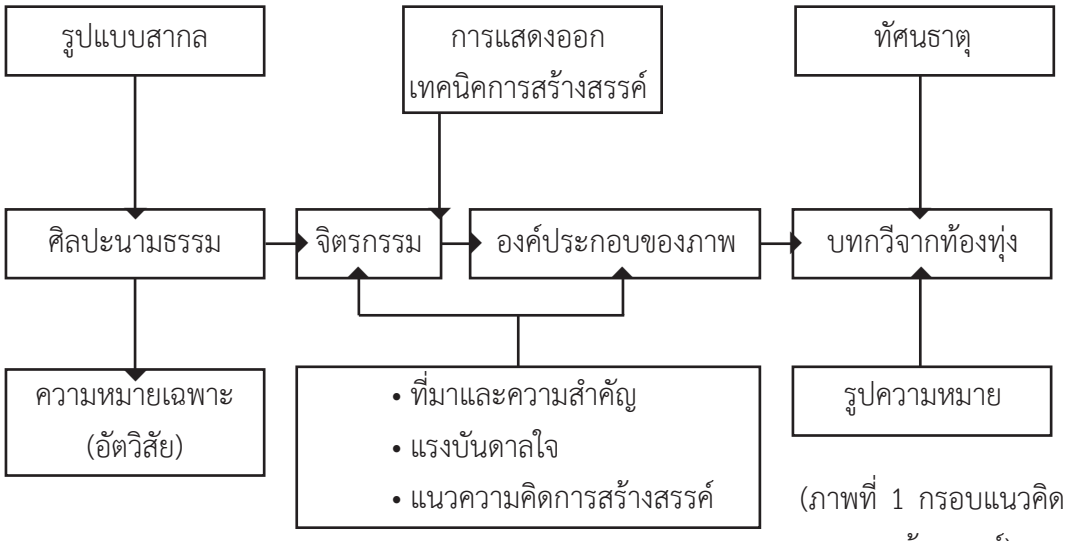
ภาษาของภาพ (image language) เป็นชุดภาษาที่เกิดจากการมองเห็นด้วยตาของมนุษย์ อันเป็นการอ่านรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏจากรูปร่างในภาพสองมิติและรูปทรงจากภาพสามมิติ ภาษาของภาพจะนำไปสู่การเข้าใจความหมายได้ก็จากการเข้ารหัส (encode) หรือการเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาพนั้น (ไม่ว่าภาพนั้นจะเป็นภาพถ่าย จิตรกรรม กราฟิก ภาพวาดเส้น หรือภาพร่างก็ตาม) การเข้าใจความหมายของภาพย่อมอาศัยการถอดรหัส (decode) จากรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏให้ออกมาเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความคิดของผู้เข้ารหัสหรือผู้สร้างสรรค์ภาพนั้นขึ้นมาจากประสบการณ์หรือการรับรู้สิ่งแวดล้อมปัจจัยภายนอกแล้วสร้างเป็นภาพภาพหนึ่งขึ้นมา ซึ่งภาษาภาพนั้นเกิดขึ้นจากทัศนธาตุ (visual element) ที่ประกอบสร้างด้วยไวยากรณ์เชิงปัจเจกของผู้สร้างสรรค์ให้เกิดมาเป็นจินตภาพใหม่ที่สร้างความงามและความหมายเฉพาะ ซึ่งนำมาสู่การแสดงคุณค่าในทางสุนทรียภาพหรือความงาม (aesthetic) มีเป้าประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอสาระเชิงสุนทรียภาพในแง่มุมใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นสุนทรียภาพทางกายภาพ สุนทรียภาพด้านอามรณ์ความรู้สึก (emotional-expression) และสุนทรียภาพทางความคิด (conceptual) ก็ตาม ซึ่งในด้านหนึ่ง การแบ่งวรรคตอนและการแบ่งบทของถ้อยความไม่ต่างจากการเว้นช่องไฟหรือพื้นที่ว่าง (space) อันเป็นหลักองค์ประกอบศิลป์ (composition) ของงานทัศนศิลป์ ช่องไฟในบทกวีจึงไม่ต่างจากจังหวะของร่องรอยอันเกิดจากทัศนธาตุที่สร้างขึ้นในงานทัศนศิลป์ โดยเฉพาะในงานทัศนศิลป์ประเภทสองมิติ เช่น งานจิตรกรรมหรืองานวาดเส้นที่เกิดจากการซ้ำของเส้นและการวาดเส้นอย่างเป็นจังหวะก็เป็นเฉกเช่นเดียวกับบทกวี นั่นก็คือการซ้ำและพื้นที่ว่างนั่นเอง โดยสอดคล้องกับปรากฏการณ์ในเชิงธรรมชาติอันเป็นทวิลักษณ์ของสรรพสิ่ง เช่น กลุ่มก้อนของรูปร่าง-รูปทรงและพื้นที่ว่าง (shape-form-space) ความมืดกับความสว่าง เคลื่อนไหวและความหยุดนิ่ง ความร้อนและความเย็น ด้านซ้ายด้านขวา ด้านบนด้านล่าง เป็นต้น (สุชาติ เถาทอง, 2565) ดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ก็เป็นประเด็นเชิงวิเคราะห์สำคัญที่นำมาสู่การคิดเชิงระบบในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม

(systematic thinking in painting creation) ที่เป็นการทบทวนลักษณะเชิงบูรณาการของภาษาภาพและภาษาลายลักษณ์ (กวีนิพนธ์) ผ่านการสร้างภาพแทนความหมาย (visual representation) ซึ่งจอห์น เบอร์เกอร์ (John Berger) (2008) ชี้ว่า การเห็นภาพเป็นสิ่งที่มีมาก่อนถ้อยคำก็จริง หากแต่ถ้อยคำเองก็เป็นสิ่งที่จำเป็นในด้านของการอธิบายถึงความจริงและความรู้ของสิ่งนั้น ๆ ด้วย แอนน์ ดัลลีฟวา (Anne D'Alleva) (2012) อธิบายว่า แม้อริสโตเติล (Aristotle) ก็มีการสนทนาและเปลี่ยนกันถึงประเด็นนี้ผ่านมโนทัศน์ของกวีนิพนธ์ (ตัวแทนของถ้อยคำ) และจิตรกรรม (ตัวแทนของภาพ) อย่างไรก็ตามคำกล่าวของ ฮอเรสซ์ (Horace) กวีชาวโรมันที่กล่าวว่า "จิตรกรรมและกวีนิพนธ์ก็เป็นเช่นเดียวกัน" (as is painting so is poetry) ถือว่าโด่งดังที่สุดในประเด็นนี้ ซึ่งวิลเลียม จอห์น โทมัส มิชเชล (William John Thomas Mitchell) ชี้ว่า เขาไม่ได้มีความคิดขัดแย้งหรือสนับสนุนถึงความแตกต่างหรือความเหมือนกันของถ้อยคำและภาพอย่างสุดขั้ว เพราะแม้ว่าทั้งสองสิ่งนี้จะแตกต่างกันในหลายประการ แต่ก็สามารถเรียกได้ว่าทั้งสองสิ่งนี้ (ถ้อยคำและภาพ) เป็นภาษาเฉพาะในรูปแบบของตัวเอง ซึ่งจากประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของมนุษยชาติย่อมพบว่า ทั้งสองสิ่งนี้ล้วนมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนกันอยู่ตลอดเวลาในฐานะของกระบวนการเป็นตัวแทนในการสื่อความหมายที่เชื่อมโยงกับบริบทการปฏิบัติการทางศิลปะ จากประเด็นดังกล่าวนี้ ผู้เขียนจึงนำมาสู่การคิดวิเคราะห์และบูรณาการกับกระบวนการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานจิตรกรรมนามธรรมชุด "บทกวีจากท้องทุ่ง"

วัตถุประสงค์

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม เรียบเรียง วิเคราะห์ และอธิบายถึงที่มา แรงบันดาลใจ แนวความคิด กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนามธรรมชุด "บทกวีจากท้องทุ่ง" ในเชิงคุณค่าทางสุนทรียภาพและการสื่อความหมาย

กรอบแนวคิดการการสร้างสรรค์

(ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการการสร้างสรรค์)

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ผลงานจิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” มีแรงบันดาลใจจากการที่ผู้เขียนเฝ้าสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอันเป็นปกติวิสัยของท้องทุ่งหญ้าในชนบทที่เต็มไปด้วยความเงียบสงบ ด้วยการที่ทุ่งหญ้าเรียงตัวเป็นแนวตั้งด้วยลำต้นและเรียงเป็นระนาบในแนวนอน ขนานกับพื้นโลกอย่างเป็นจังหวะ ซึ่งทำให้เห็นถึงจังหวะและลีลาของชีวิตธรรมชาติที่ดำรงตนอย่างเป็นเอกภาพซึ่งกันและกัน พบว่า แม้ต้นหญ้าจะมีลักษณะที่อ่อนไหวลูกไปตามแรงลมที่พัดไปมาในแต่ละช่วงก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หักโค่นเพราะเกิดการยึดเหนี่ยวจากรากต้นหญ้าที่หยั่งลงไปตรงพื้นดิน จากปรากฏการณ์ที่เฝ้าดูนี้ทำให้เกิดความคิดในเชิงเปรียบเปรยถึงทวิลักษณ์หรือลักษณะสองประการที่เป็นคู่ตรงข้ามกัน นั่นก็คือความมั่นคงและความเคลื่อนไหวที่คงอยู่ร่วมกันในธรรมชาติ เปรียบเทียบได้กับลักษณะการเป็นไปของโลกที่มีเกิด-ดับ ขาว-ดำ มืด-สว่าง หยิน-หยาง หรือแม้แต่มีทั้งเพศชายและเพศหญิง ทวิลักษณ์ดังกล่าวนี้คือภาพแทนของธรรมชาติและของสรรพสิ่งที่ยังคงอยู่และคงดำเนินต่อไป

แนวความคิดการสร้างสรรค์

จากแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ที่มาจากการเฝ้ามองปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ผู้เขียนจึงคิดวิเคราะห์จนเกิดเป็นแนวความคิดในการสร้างสรรค์ที่ว่า ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของทุ่งหญ้าอันสัมพันธ์กับสรรพสิ่งซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เป็นธรรมดานั้น คือเอกภาพที่ดำรงอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติ เป็นเสมือนจังหวะและลีลาของวิถีชีวิต ไม่ต่างจากบทกวีที่มีจังหวะ มีพื้นที่ว่าง มีช่องไฟแต่ภายในบทกวี เต็มไปด้วยเนื้อหาที่กระชับและคมคาย อีกทั้งเป็นคติสอนใจหรือแม้กระทั่งเป็นสุนทรียภาพในเชิงวรรณศิลป์ ซึ่งในทางเดียวกัน เมื่อมีการอุปลักษณ์หรือการเปรียบเปรยระหว่างถ้อยความและภาพที่เกิดขึ้น จึงเสมือนว่าผู้เขียนกำลังสร้างบทกวีด้วยภาษาภาพในเชิงนามธรรม โดยเน้นการประกอบสร้างกันของทัศนธาตุที่สำคัญอันเป็นต้นกำเนิดภาพลักษณ์ นั้นก็คือ จุด ลาย เส้น รูปร่าง น้ำหนัก พื้นที่ว่าง และองค์ประกอบในการจัดภาพ ที่สัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง จังหวะ การซ้ำ ที่นำไปสู่การเกิดเอกภาพในผลงาน อันสื่อถึงการเปรียบเปรยปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เป็นดุจดั่งบทกวีที่เต็มไปด้วยระเบียบอันเป็นฉันทลักษณ์ทางวรรณศิลป์ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการประกอบสร้างขึ้นด้วยฉันทลักษณ์ทางทัศนศิลป์ที่เป็นภาษาภาพเชิงนามธรรมที่นำเสนอภาพแทนทางความคิดและความรู้สึกของผู้เขียนเองในฐานะผู้สร้างสรรค์งานจิตรกรรม

รูปแบบของผลงานสร้างสรรค์

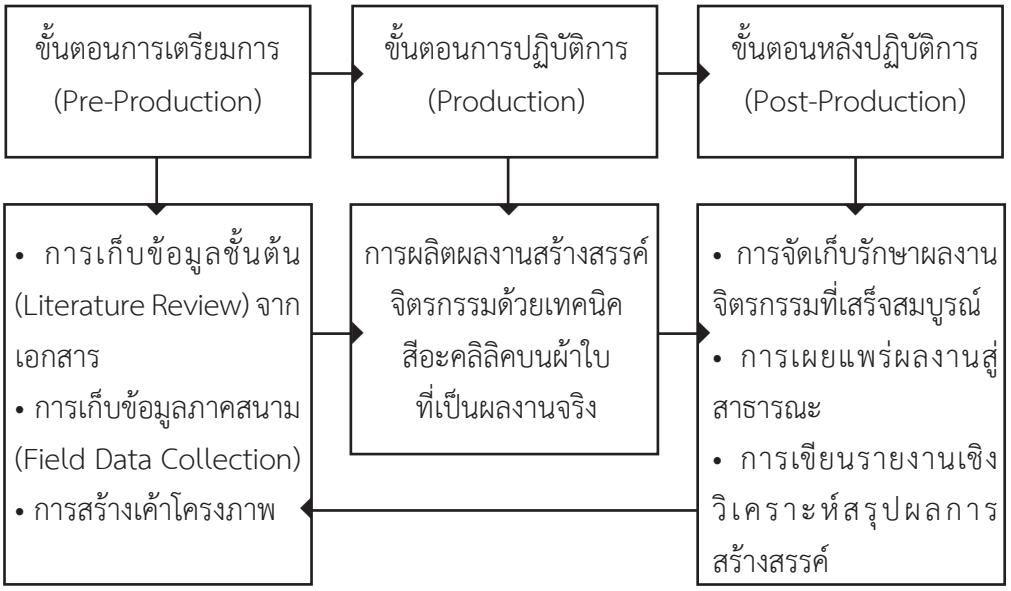
รูปแบบการนำเสนอผลงานจิตรกรรมชุดบทกวีจากท้องทุ่งเป็นการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรม 2 มิติ โดยมีคุณลักษณะเป็นงานศิลปะนามธรรม (Abstract Art) ที่มุ่งเน้นนำเสนอทัศนธาตุและองค์ประกอบของภาพที่เกิดจากการตีความเชิงอัตวิสัย (Subjectivity) ให้เกิดเป็นจิตรกรรม ซึ่งคลี่คลายโครงสร้างจากทิวทัศน์ที่เห็นในเชิงรูปธรรมไปสู่โครงสร้างของทัศนธาตุ (Visual Element) ที่ประกอบสร้างขึ้นใหม่ อันเป็นการสร้างสรรค์รูปสัญญะใหม่ที่มีแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ทางการเห็นสู่แนวความคิดในการคลี่คลายรูปลักษณ์เดิมให้เกิดเป็นจินตภาพใหม่ผ่านการวิเคราะห์ตีความจากผู้สร้างสรรค์ด้วยแนวทางปฏิบัติการด้านจิตรกรรมเชิงระบบ

การสื่อความหมาย

คุณลักษณะของสื่อในการแสดงออกเป็นงานจิตรกรรมนามธรรมที่หยุดนิ่ง มีการสื่อแสดงออกถึงความหมายแฝง ซึ่งผู้ชมต้องตีความจากประสบการณ์ส่วนบุคคลอันสัมพันธ์อยู่กับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียนที่ได้เกิดจากการเก็บข้อมูล การคิด การวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นผลงานจิตรกรรม สู่การแสดงออกเป็นจินตภาพใหม่ แสดงให้เห็นถึงร่องรอยทางความคิด อารมณ์และความรู้สึกเชิงปัจเจกของผู้เขียนที่บูรณาการกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ได้สังเกตจนนำมาสู่การสังเคราะห์ผลให้เกิดขึ้นเป็นจินตภาพใหม่ขึ้นมา

ขั้นตอนการสร้างสรรค์

1. การวางแผนเพื่อผลิตผลงานสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม “บทกวีจากท้องทุ่ง” แบ่งออกเป็นการวางแผน 3 ช่วง คือ (1) การวางแผนช่วงขั้นตอนการเตรียมการ (Pre-Production) หรือการเก็บข้อมูลชั้นต้นจากเอกสาร (Literature Review) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collection) เพื่อนำมาสู่การสร้างเค้าโครงภาพร่าง (sketch) (2) การวางแผนช่วงขั้นตอนการปฏิบัติการ (Production) หรือขั้นตอนการผลิตผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมด้วยเทคนิคสีอะคลิลิคบนผ้าใบที่เป็นผลงานจริง และ (3) การวางแผนช่วงขั้นตอนหลังปฏิบัติการ (Post-Production) หรือขั้นตอนของการจัดเก็บรักษาผลงานจิตรกรรมที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว การเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ และการเขียนรายงานเชิงวิเคราะห์สรุปผลการสร้างสรรค์ (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แผนภาพการวางแผนเพื่อผลิตผลงานสร้างสรรค์ประเภทจิตรกรรม

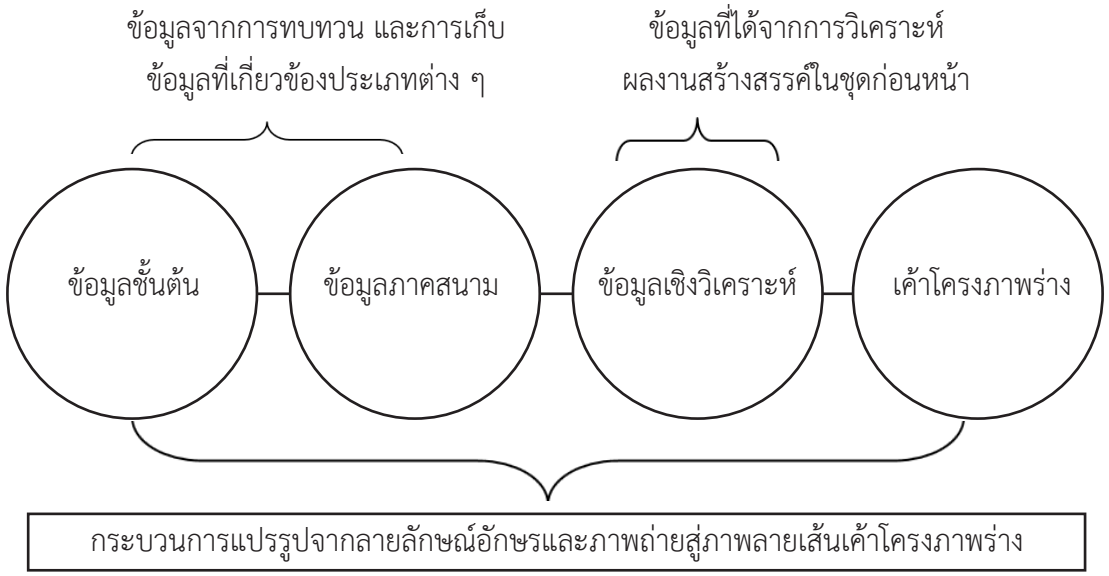
2. การเก็บข้อมูลชั้นต้น (primary information) จากเอกสาร ตำรา หนังสือ สูจิบัตร นิทรรศการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสื่อออนไลน์

3. การเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกลายลักษณ์อักษรจากบทวิจารณ์และบทความที่อ้างถึงผลงานที่เป็นกรณีศึกษา แหล่งข้อมูลภาคสนาม (field data collection) และการบันทึกภาพด้วยกล้องดิจิทัล (digital camera) จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ณ ทุ่งหญ้าที่เป็นพื้นที่ทางธรรมชาติและพื้นที่เกษตรกรรมตามขอบเขตที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม “บทกวีจากท้องทุ่ง”

4. การจัดเก็บไฟล์ข้อมูลลายลักษณ์อักษรและภาพถ่ายด้วยระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างกล้องดิจิทัล กล้องดิจิทัลประเภทแอคชั่นคาเมร่า (Action Camera) กล้องจากโทรศัพท์สมาร์ทโฟน (smart phone) เครื่องคอมพิวเตอร์สื่อสารพกพาหรือแท็ปเลตรุ่นไอแพดมินิ 4 (iPad mini 4) และคอมพิวเตอร์พกพา (Laptop)

5. การทบทวนผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมก่อนชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์และพัฒนาสู่การสร้างเค้าโครงภาพร่าง (sketch) จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” อย่างเป็นระบบ โดยการทบทวนผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมก่อนชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เป็นการวิเคราะห์ 5 หัวข้อที่นำไปสู่การพัฒนาผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” คือ (1) การทบทวนวิเคราะห์รูปแบบของผลงานสร้างสรรค์ (2) การทบทวนวิเคราะห์การจัดองค์ประกอบของภาพ (3) การทบทวนวิเคราะห์เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ (4) การทบทวนวิเคราะห์การแสดงออกด้านความคิดและความรู้สึก และ (5) การทบทวนวิเคราะห์การสื่อสารความหมายของผลงาน

6. การวิเคราะห์ชุดข้อมูลชั้นต้น ข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลเชิงวิเคราะห์จากผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมก่อนชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เพื่อนำไปสู่การสร้างเค้าโครงภาพร่างผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” สำหรับการจัดวางองค์ประกอบของภาพผลงานจิตรกรรมให้สอดคล้องกับแรงบันดาลใจและแนวความคิดในการสร้างสรรค์ (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 แผนภาพการวิเคราะห์ชุดข้อมูลเพื่อสร้างเค้าโครงภาพร่าง

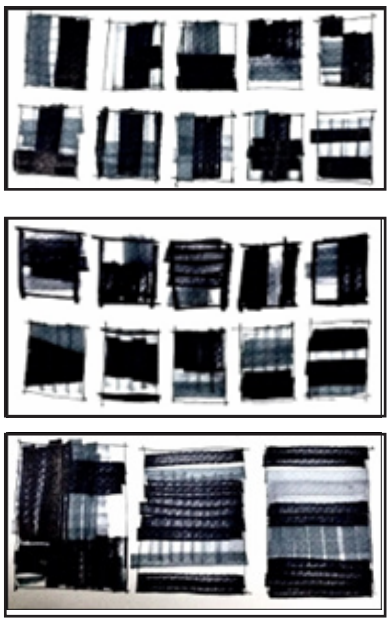
7. การผลิตผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง”

8. การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” รูปแบบนิทรรศการศิลปะ

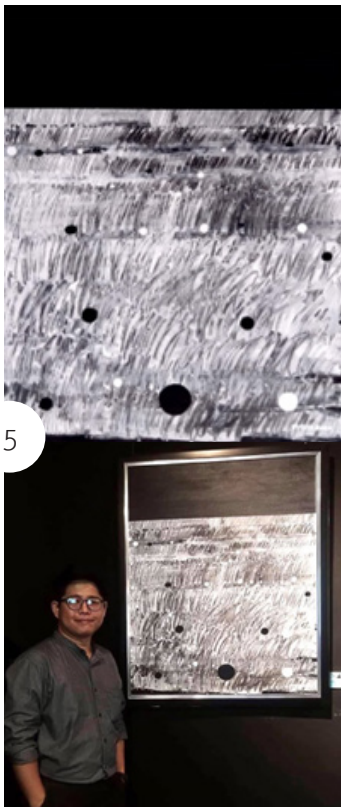
เค้าโครงภาพร่าง

เค้าโครงภาพร่างคือการหาความเป็นไปได้ของการจัดองค์ประกอบของภาพเพื่อให้เกิดเป็นจินตภาพเชิงสมมติฐานที่นำไปสู่การพัฒนาไปสู่โครงสร้างของผลงานจิตรกรรมขึ้นจริง โดยในผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” สามารถแบ่งการสร้างเค้าโครงภาพร่างออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

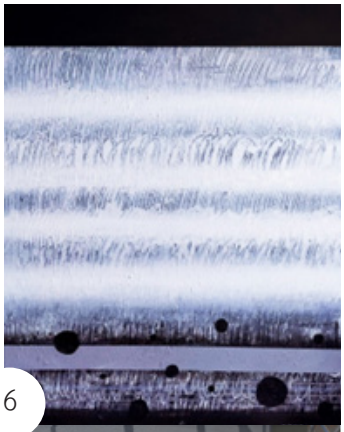
เค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 1 เป็นเค้าโครงภาพร่าง (sketch) ชุดแรกจำนวน 10 ภาพที่เป็นการหาความเป็นไปได้ของการจัดองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบร่วมให้เกิดเป็นจินตภาพใหม่ อันนำเสนอเป็นชุดภาพวาดเส้นด้วยสีเอกรงค์ด้วยเทคนิคปากกาดำและปากกามาร์กเกอร์บนกระดาษ ซึ่งการสร้างเค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 1 เป็นเสมือนการบุกเบิกค้นหาความลงตัวอย่างเป็นเอกภาพของภาพร่างที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นผลงานจริงได้ เค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 2 เป็นเค้าโครงภาพร่าง (sketch) ชุดที่สองจำนวน 10 ภาพที่เป็นการหาความเป็นไปได้ของการจัดองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบร่วมให้เกิดเป็นจินตภาพใหม่เพิ่มเติม อันนำเสนอเป็นชุดภาพวาดเส้นด้วยสีเอกรงค์ด้วยเทคนิคปากกาดำและปากกามาร์กเกอร์บนกระดาษ ซึ่งการสร้างเค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 2 เป็นเสมือนการต่อยอดค้นหาความลงตัวอย่างเป็นเอกภาพของภาพร่างที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นผลงานจริงได้ เค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 3 เป็นเค้าโครงภาพร่าง (sketch) ชุดที่สามจำนวน 10 ภาพที่เป็นการหาความเป็นไปได้ของการจัดองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบร่วมให้เกิดเป็นจินตภาพใหม่เพิ่มเติม อันนำเสนอเป็นชุดภาพวาดเส้นด้วยสีเอกรงค์ด้วยเทคนิคปากกาดำและปากกามาร์กเกอร์บนกระดาษ ซึ่งการสร้างเค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 3 เป็นเสมือนการต่อยอดค้นหาความลงตัวอย่างเป็นเอกภาพของภาพร่างที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นผลงานจริงได้ ที่พัฒนามาจากเค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 1 และเค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 2 เค้าโครงภาพร่างทั้ง 3 ระยะ เป็นเสมือนการวางแผนเค้าโครงที่เป็นจินตภาพเชิงสมมติที่เป็นการค้นหาและการวางแผนด้วยภาษาภาพ (visual) ที่แสดงคุณค่าเชิงประจักษ์ทางทัศนศิลป์ที่จะเป็นต้นแบบในการพัฒนาสู่การสร้างสรรค์ผลงานจริง

ภาพที่ 4 เค้าโครงภาพร่าง ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และระยะที่ 3

5

6

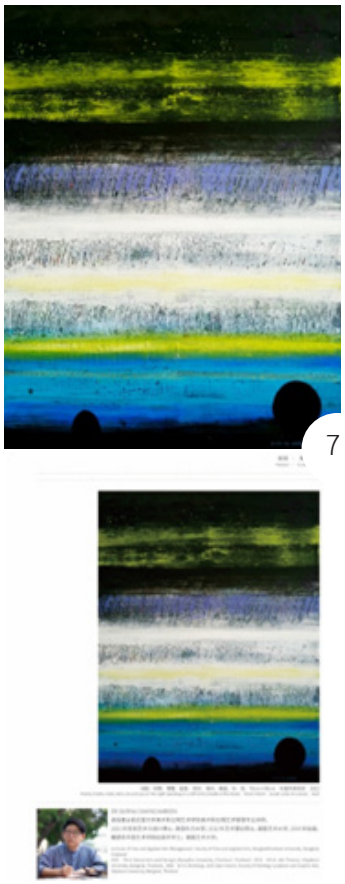
ผลการสร้างสรรค์และการเผยแพร่ผลงาน

งานจิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” ในบทความนี้ประกอบไปด้วยผลงานจิตรกรรมเทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ ชื่อ (1) “ทุ่งหญ้าในรัตติกาลเมื่อวันก่อน” (2) “บทกวีแห่งทุ่งหญ้า” (3) “กวีนิพนธ์: ทุ่งหญ้า สายหมอก ดวงดารา ฉัน และเธอบนหน้าผากลางพงไพรยามราตรี” และ (4) “กวีนิพนธ์แห่งชิลลอง: ต้นไม้ ภูเขา ดวงดาว และสายหมอก” โดยมีลักษณะสำคัญด้วยการแสดงออกเชิงนามธรรมด้วยการจัดองค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์กับลักษณะของจังหวะในบทกวีเพื่ออุปลักษณ์ถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติและการตีความเชิงอัตวิสัยของผู้เขียนให้กลายเป็นภาพตัวแทนการตีความเฉพาะตัว โดยสื่อความหมายถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติที่สัมพันธ์กับความรู้สึกส่วนบุคคลให้เกิดเป็นจินตภาพใหม่ขึ้น

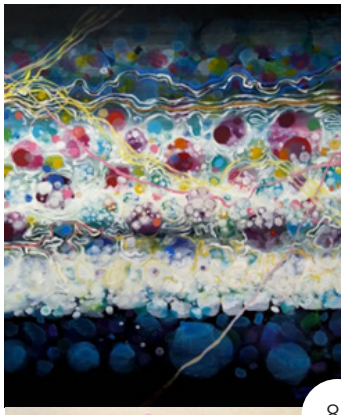
ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 1 ชื่อ “ทุ่งหญ้าในรัตติกาลเมื่อวันก่อน” (2563) เผยแพร่ผลงานในนิทรรศการนานาชาติศิลปะ งานออกแบบ และสถาปัตยกรรม 2021 (International Art, Design and Architecture Exhibition 2021) จัดแสดงระหว่างเดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ.2564 ณ สถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม - (ภาพที่ 5 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 1 ชื่อ “ทุ่งหญ้าในรัตติกาลเมื่อวันก่อน” (2563) ที่มา: สถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 2564

ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 2 ชื่อ “บทกวีแห่งทุ่งหญ้า” (2564) เผยแพร่ผลงานในนิทรรศการนานาชาติศิลปะ งานออกแบบ และสถาปัตยกรรม 2022: International Art, Design and Architecture Exhibition 2022 จัดแสดงระหว่างวันที่ 26 มีนาคม ถึง 2 เมษายน พ.ศ.2565 ในรูปแบบสื่อเสมือนจริงที่จัดโดยสถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม ในรูปเสมือนจริง - ภาพที่ 6 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 2 ชื่อ “บทกวีแห่งทุ่งหญ้า” (2564) ที่มา: สถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, นิทรรศการนานาชาติศิลปะ งานออกแบบ และสถาปัตยกรรม 2022: International Art, Design and Architecture Exhibition 2022, 2565

ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 3 ชื่อ “กวีนิพนธ์: ทุ่งหญ้า สายหมอก ดวงดารา ฉัน และเธอบนหน้าผากลางพงไพรยามราตรี” (2565) เผยแพร่ผลงานในนิทรรศการ The Change of Art: Art Education Summit Forum ของคณาจารย์และนักศึกษาไทย-จีน จากความร่วมมือทางด้านการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กับ Liaoning University (สาธารณรัฐประชาชนจีน) ระหว่างวันที่ 23-29 พฤษภาคม 2566 ณ BTU Gallery คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี - ภาพที่ 7 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 3 ชื่อ “กวีนิพนธ์: ทุ่งหญ้า สายหมอก ดวงดารา ฉัน และเธอบนหน้าผากลางพงไพรยามราตรี” (2565) ที่มา: Zhang Peng, 2023

ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 4 ชื่อ “กวีนิพนธ์แห่งชิลลอง: ต้นไม้ ภูเขา ดวงดาว และสายหมอก” (2565) เผยแพร่ผลงานในนิทรรศการนานาชาติการสัมมนาเชิงปฏิบัติการศิลปะสหศิลป์ระดับนานาชาติ International Multidisciplinary Art work-shop and Seminar “Cross Cultural Identities: A Dialogue Through Art” จัดโดย Positive Energy Art Foundation ร่วมกับสภาวิจัยสังคมศาสตร์แห่งอินเดีย ศูนย์ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Indian council of Social science Research, North Eastern regional centre, (ICSSR-NERC) ระหว่างวันที่ 4-8 กรกฎาคม พ.ศ.2565 ณ มหาวิทยาลัยนอร์ทอีสเทินฮิล (North-Eastern Hill University) เมืองชิลลอง (Shillong) รัฐเมฆาลัย (Meghalaya) สาธารณรัฐอินเดีย - ภาพที่ 8 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 4 ชื่อ “กวีนิพนธ์แห่งชิลลอง: ต้นไม้ ภูเขา ดวงดาว และสายหมอก” (2565) ที่มา: ผู้เขียน, 2565

สรุป จิตรกรรมนามธรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เป็นการสร้างสรรค์เชิงระบบด้วยการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนิยามรูปแบบจิตรกรรมนามธรรม ความสัมพันธ์ของถ้อยคำและภาพกับการสื่อสารความหมาย ทฤษฎีสัญวิทยา การจัดวางทัศนธาตุให้เกิดเอกภาพ และกรณีศึกษาผลงานทัศนศิลป์ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการสร้างสรรค์จิตรกรรม โดยผลงานจิตรกรรมชุดนี้แสดงออกถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพเชิงอัตวิสัยและการสื่อสารความหมายแฝงที่สัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ธรรมชาติกับความคิดอารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์

ซึ่งคุณค่าทางสุนทรียภาพของจิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เป็นการแสดงออกสุนทรียภาพในเชิงอัตวิสัยด้วยรูปแบบจิตรกรรมนามธรรมที่มาจากกระบวนการสร้างสรรค์ที่เป็นระบบ ผลงานจิตรกรรมแสดงออกจากการประกอบสร้างของทัศนธาตุสู่การจัดการองค์ประกอบภาพขึ้นใหม่เพื่อแสดงสภาวะอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของผู้เขียนในฐานะผู้สร้างสรรค์ผลงาน โดยนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เฝ้าสังเกตและเก็บข้อมูลกับความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่อปรากฏการณ์นั้น ๆ และแปรค่าออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมขึ้นใหม่ สำหรับการแสดงออกในด้านการสื่อสารความหมายตรงที่เป็นงานจิตรกรรมนามธรรมที่แสดงออกเชิงอัตวิสัย ส่วนความหมายแฝงสื่อถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ผู้เขียนสัมผัสโดยตรงจากการค้นคว้า เก็บข้อมูลในสถานที่จริง และแปรสภาพออกมาเป็นงานจิตรกรรมเชิงนามธรรมที่แทนความหมายความคิดและความรู้สึกส่วนตัวโดยอุปลักษณ์กับท่วงทำนองของบทกวีนิพนธ์ที่เต็มไปด้วยถ้อยความอันเป็นนัยแฝงที่ผู้ชมต้องตีความ โดยเฉพาะในความหมายในด้านทวิลักษณ์ของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในประเด็นเรื่องความสงบนิ่งและความเคลื่อนไหวของสิ่งที่เกิดขึ้นในระบบนิเวศทางธรรมชาติแฝงไว้ด้วยปรัชญาของชีวิตและการดำรงอยู่ของสรรพสิ่งที่มีเกิดขึ้น มีเปลี่ยนแปลง และมีการสูญสลายไป ซึ่งสัมพันธ์ไปกับช่วงขณะในการปฏิบัติงานที่เป็นช่วงขณะของการสร้างสรรค์ด้วยความรู้สึก อารมณ์ และความคิดในช่วงขณะนั้น ๆ ที่สัมผัสได้โดยตรงจากประสบการณ์และชุดข้อมูลที่เก็บและแปรค่าเป็นจิตรกรรมเชิงนามธรรมเสมือนภาพตัวแทนทางความคิด อารมณ์ และความรู้สึกนั้น ๆ ให้เกิดเป็นจินตภาพใหม่ ซึ่งผู้ชมต้องตีความจากประสบการณ์ส่วนบุคคลอันสัมพันธ์อยู่กับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียนที่ได้เกิดจากการเก็บข้อมูล การคิด การวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นผลงานจิตรกรรม สู่การแสดงออกให้เห็นถึงร่องรอยทางความคิด อารมณ์ และความรู้สึกเชิงปัจเจกที่บูรณาการกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติจนนำมาสู่การสังเคราะห์ผลให้เกิดขึ้นเป็นจินตภาพใหม่ขึ้นมา

อภิปรายผล

ผลงานการสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เป็นการสังเคราะห์ผลในเชิงคุณค่าทางสุนทรียภาพและการสื่อสารความหมาย ซึ่งสอดคล้องไปกับนิยามรูปแบบจิตรกรรมนามธรรมความสัมพันธ์ของถ้อยคำและภาพกับการสื่อสารความหมาย ทฤษฎีสัญวิทยา และการจัดวางทัศนธาตุให้เกิดเอกภาพเป็นสำคัญ เนื่องจากการสร้างสรรค์จิตรกรรมชุดนี้ให้คุณค่าสำคัญไปที่คุณค่าทางสุนทรียภาพที่เป็นผลการสังเคราะห์ในเชิงรูปธรรมเป็นผลงานจิตรกรรมที่อยู่ในบริบททั้งงานสร้างสรรค์และผลงานทางวิชาการ ในขณะที่การสื่อสารความหมายเป็นกระบวนการสร้างและถอดรหัสความหมายของผลงาน ซึ่งสัมพันธ์กับการรับรู้อันเกิดจากการตีความผลงานจิตรกรรมที่ปรากฏเป็นรูปธรรม โดยความหมายในเชิงนามธรรมที่เกิดขึ้นทำให้ผลงานจิตรกรรมทำหน้าที่เป็นตัวสื่อและตัวสารในการแสดงออกถึงชุดความหมายที่ผู้เขียนในฐานะของผู้สร้างสรรค์มีเป้าหมายในการนำเสนอสารัตถะทั้งในด้านสุนทรียภาพและการสื่อสารความหมาย โดยผลงานชุดนี้ได้รับการการเผยแพร่สู่สาธารณะในรูปแบบนิทรรศการศิลปะที่มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นผู้ประเมินและคัดเลือกผลงานสำหรับเข้าร่วมเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์เป็นไปตามเกณฑ์การเผย

แพร่ผลงานสร้างสรรค์ที่มีมาตรฐานในบริบทของผลงานทางวิชาการ ซึ่งการเผยแพร่ผลงานในรูปแบบนิทรรศการศิลปะนั้น เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการจัดการทางด้านศิลปกรรมในด้านของการนำเสนอชุดความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์สู่สาธารณะในฐานะของวัตถุเชิงสุนทรียะที่มีคุณค่าทางด้านความงามและความหมายที่มุ่งให้สาธารณชนได้ตีความและต่อยอดไปสู่การวิวัฒน์ไปของการสร้างสรรค์ในอนาคตอย่างมีเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรค์จิตรกรรมชุด “บทกวีจากท้องทุ่ง” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ในเชิงวิชาการที่มีกระบวนการจัดการอย่างมีระบบที่นำมาสู่พัฒนาการของกระบวนการสร้างสรรค์ในแต่ละระยะ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายการสร้างสรรค์ผลงานในสาขาต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด อันจะนำมาสู่การสร้างรากฐานสำคัญของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ในฐานะของผลงานทางวิชาการที่มีมาตรฐานของศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. (2564). *นิทรรศการนานาชาติศิลปะ งานออกแบบ และสถาปัตยกรรม 2021 (International Art, Design and Architecture Exhibition 2021) จัดแสดงระหว่างวันที่ 26 มีนาคม ถึง 2 เมษายน พ.ศ.2564 ณ สถาบันศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ (วิทยาเขตศาลายา) นครปฐม*: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

สถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. (2565). *นิทรรศการนานาชาติศิลปะ งานออกแบบ และสถาปัตยกรรม 2022 (International Art, Design and Architecture Exhibition 2022) จัดแสดงระหว่างวันที่ 26 มีนาคม ถึง 2 เมษายน พ.ศ.2565 ในรูปเสมือนจริง*. นครปฐม: สถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

สุชาติ เถาทอง. (2565). *กำลังจิตจินตนาการ + พลังคิดสร้างสรรค์ พลานุภาพศิลปะนวัตกรรมใหม่*. ชลบุรี: บางแสนการพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

Anne D’Alleva. (2012). *Methods & Theories of Art History*. London: Laurence King Publishing Ltd.

Berger, J. (2008). *Way of Seeing*. London: Penguin Book Ltd.

Zhang Peng. (2023). *The Change of Art: Art Education Summit Forum.* Liaoning: Liaoning University.